

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Prooemivm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

DISPUTATIONES PHYSICAE,

AUCTORE

R. P. RODERICO DE ARRIAGA
E SOCIETATE IESV.

PROOEMIUM.

VSE in presenti disputant nonnulli de obiecto Philosophiae, de modo quo illud attingit, utrum sit simplex qualitas, an composita; quae ex dictis à nobis in Prooemialibus Logicae facile intelliguntur, ideò eis supersedebo. Consultae Commbricensis in Prooemialibus Physicae haec omnia eruditè admodum explicantes.

Breuius Dico Primò, Philosophiam esse vnā scientiam non vnitāte rigorosā, (constat enim pluribus habitibus, etiam specie diuersis, quod proprium esse omnium scientiarum, ostendi Disputatione I. Logicae à numero 29.) sed vnitāte ordinis, quatenus omnes illius habitus ordinantur per se ad exactam cognitionem corporis substantialis completi, quod est obiectum attributionis totius Philosophiae, quae, dum agit de motu, de actione & passione, de quantitate, &c. intendit exactam cognitionem corporis substantialis completi, quod est principium & subiectum illarum rerum. Nomine corporis substantialis completi intelligo tam materiam quàm formam substantialem, & vtriusque vniōnem.

Aduerto hic, multos nobiscum in re conuenire, dum assignant corpus completum pro obiecto Philosophiae, in voce tamen & modo loquendi à nobis dissidere; nolunt enim sub hoc nomine illud compellare, sed nomine substantiae naturalis. qui modus loquendi est improprius: nam Angelus est substantia, & naturalis, quia est natura, id est, principium motus & quietis, qui tamen non est obiectum Physicae; ergo non debet explicari hoc obiectum voce substantiae naturalis, sed corporis completi: ut sic enim nec extendit se ad ea quae non sunt Physicae obiectum, nec aliquid, quod verè ad Physicam spectet, non comprehendit. Verum quia, ut ostendi Disputatione II. Logicae à numero 51. rationes particulares seu differentiales non ordinantur ad cognoscendam rationem communem, sed potius è contrario cognitio rationis communis ad cognitionem inferiorum, ideò arbitror, hos octo libros esse partem Philosophiae, prout comprehendit etiam libros de Anima, & de Caelo, eosque ordinari vltimò ad cognitionem hominis & caeli, quae sunt duo obiecta attributionis duarum scientiarum, quibus hi octo libri subalternantur, quia corpus substantiale completum (de quo in illis) aequè est

est genus ad hominem, & ad calum. Unde non mirum, si ad utriusque cognitionem ordinetur.

Sed hinc posset quis obicere: Ergo etiam hi octo libri ordinabuntur ad cognitionem de equo, leone, &c. Patet consequentia; quia tam equus & leo sunt species animalis, quam homo, ergo cognitio rationis communis animalis tam ordinabitur ad leonem quam ad hominis notitiam. Quod enim homo perfectior sit leone, parum facit; obiectum enim attributionis (ut alibi dixi) non ex maiori perfectione, sed ex eo quod ad ipsum alia obiecta ordinentur, colligendum est. Quod dico de leone, dicere possum de qualibet specie infima animalis. Respondeo, hac obiectione conuinci, posse esse unam scientiam particularem, quae de sola specifica equi differentia ageret; & tunc equum in illa futurum obiectum attributionis, & hos octo libros ordinandos etiam inadecuatae ad illud obiectum, de facto tamen non datur talis scientia, datur vero specialis de homine, de quo singulariter Animasticus disputat; ideoque supra dixi, de facto hos octo libros ad hominis exactam notitiam ordinari. Haec de obiecto. Quoad modum vero illud respiciendi

Dico Secundo, Philosophiam esse omnino speculatiuam, quia obiectum eius non pendet per se ullo modo, neque fieri potest aut dirigi a scientia de illo, ut patebit discurrenti per singula illius obiecta.

LIBER I. PHYSICORVM.

DISPUTATIO PRIMA.

De Principiis intrinsecis compositi naturalis.

PRINCIPIVM diuiditur in extrinsecum & intrinsecum: illud dicitur causa efficiens vel finalis, hoc vero pars aliquomodo ens naturale componens. Vtriusque principij cognitio requiritur ad exactam rei notitiam, extrinseci ad demonstratiuam, intrinseci ad definitiuam; ideoque de illis per hos octo libros late differunt Aristoteles, de extrinsecis à lib. 2. de intrinsecis in hoc 1. ubi etiam nos de iisdem agemus, de extrinsecis acturi postea.

SECTIO I.

De Principio in communi.

De variis Principij acceptionibus late P. Suarez Disput. 12. Metaphysica, Sect. 1. Conimbricenses lib. 1. Physicorum c. 5. quaest. 1. & P. Hartadus Disput. 1. Physicorum, Sect. 1. Nos breuius.

Principium Primo vsurpari solet pro omni eo unde aliquid est quocumque modo. Haec acceptio latissima est, iuxta quam omnes causae dicuntur principia suorum effectuum. Item Pater aeternus dicitur principium Filij, & uterque Spiritus sancti. Fundamentum dicitur principium domus, ceteraque, ex quibus alia incipiunt quocumque modo, dicuntur in hac acceptione Principia.

Secundo vsurpatur Principium pro primo unde aliquid est, id est, pro primo principio in aliquo ordine. V. g. Adamus respectu hominum, fundatores Religionum & Familiarum, dicuntur in hac acceptione principia; quo sensu intellexit principium Aristoteles 5. de Generatione animalium, cap. 7. inquit, *De ratione principij est, ut ipsum quidem causa sit multorum, sed ipsius nulla.* Item Tullius Quaestione Tusculana 3. *Principij nulla est origo; nam ex principio oriuntur omnia, ipsum autem ex re nulla nasci potest.* In qua acceptione etiam si meus parens v. g. sit causa mei, non tamen est principium, quia non est primus in hac serie, habet enim alium priorem, meum scilicet auum. Vnde in hac explicatione causa & principium se habent ut excedens & excessum, quia nec omnes causae sunt principia, ut patet in exemplo posito de parente, neque item omnia principia sunt causae: v. g. Pater aeternus, qui est principium Filij, non tamen illius causa: item locus, unde quis proficiscitur, dicitur principium viae, non tamen est causa viae; quia ad rationem causae requiritur, ut ipsa essentia effectus producat. Cum ergo nec initium viae reliquam partem producat, nec in diuinis Pater aeternus producat esse Filij, id est essentiam Filij, quia haec est improducta, ideo neutri conuenit ratio causae, etiam si dicatur principium, Sed de hoc rursus Disputat. VII. numero 2.

X

Deni-